

Viešoji konsultacija dėl savanorystės skatinimo viešojo saugumo srityje

2017 m. rugsėjis, Vilnius

KONTEKSTAS

Organizacijos „Socialinis veiksmas“ duomenimis, savanorystės patirties Lietuvoje turi tik mažiau nei penktadalis gyventojų. Tarp šia veikla užsiimančių žmonių patraukliausiomis laikomos socialinės iniciatyvos, o viešajam saugumui skirtos savanorių (pavyzdžiui, policijos rėmėjų, savanorių ugniagesių) grupės lieka mažiau populiarios.

Požiūris į savanorystę viešojo saugumo srityje iki šiol nėra sisteminis – neiškūs savanorystę galintys skatinti veiksniai (kas didintų visuomenės narių poreikį, norą įsitraukti į viešojo saugumo savanorystės veiklas?), trūksta aiškaus savanorystės galimybių panaudojimo potencialo viešojo saugumo organizacijų veikloje.

VYKDYTA VIEŠOJI KONSULTACIJA IR JOS TIKSLAS

Vykdytos viešosios konsultacijos (2 fokus grupių) tikslas – identifikuoti galimus savanorystę viešojo saugumo srityje skatinančius būdus / priemones. Aktyvesnis gyventojų dalyvavimas tokioje savanoriškoje veikloje prisidėtų prie saugesnės gyvenamosios aplinkos kūrimo ir gyventojų saugumo jausmo bei pasitikėjimo viešojo saugumo įstaigomis didinimo.

VIEŠOSIOS POLITIKOS PRIORITETAS

Skatinti savanorystę viešojo saugumo srityje numatyta pagal LR Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 5.4.1 darbo 4 veiksmą „gyventojų (bendruomenių) aktyvumo ir savanorystės viešojo saugumo srityje veiksmingų skatinimo būdų ir formų įdiegimas“ (numatyta veiksmą įgyvendinti iki 2018 m. IV ketv.).

KONSULTACIJOS DALYVIAI

Išskirtos 2 tikslinės institucijos: Policijos departamentas prie VRM (toliau – PD) ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie VRM (toliau – PAGD), kurios savo veikloje pasitelkia skirtingų bendruomenės narių pagalbą – PD padeda policijos rėmėjai, o PAGD – savanoriai ugniagesiai.

Abiejų fokus grupių dalyviais tapo su savanoryste susijusių įvairių suinteresuotų grupių atstovai iš skirtingų šalies regionų.

Pirmojoje (rugsėjo 11 d. Kauno raj. vykusioje) fokus grupėje dėl savanorių ugniagesių veiklos dalyvavo 14 įvairių grupių atstovų:

- Savanoriai ugniagesiai,
- Savivaldybių priešgaisrinė tarnyba vadovai iš Kaišiadorių raj., Ukmergės raj., Kauno raj. ir Klaipėdos raj.
- Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojai iš Kauno apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos, Radviliškio ir Gargždų priešgaisrinės gelbėjimo tarnybų,

- PAGD atstovas,
- Savanorių ugniagesių organizacijos atstovas,
- Savivaldybių asociacijos atstovas.

Antrojoje (rugsėjo 12 d. Vilniuje vykusioje) *fokus* grupėje dėl policijos rėmėjų veiklos dalyvavo 11 asmenų iš skirtingų klausimo sprendimo „pusių“:

- Policijos rėmėjai,
- Aktyvių gyventojų bendruomenių ir asociacijų atstovai,
- Seniūnijų atstovai,
- Profesinės sąjungos ir policijos veteranų atstovai,
- PD atstovas.

KONSULTACIJOS METODAS

Konsultacijai įgyvendinti naudotas *fokus* grupių metodas: 8–10 dalyvių, atstovaujančių skirtingus interesus, nešališko moderatoriaus vedama diskusija pagal iš anksto sudarytą klausimyną.

KONSULTACIJOS REZULTATAI | UGNIAGESIŲ SAVANORIŲ (PAGD) FOKUS GRUPĖ

Prisijungimas prie savanorių ugniagesių | Diskusijos dalyviai pažymėjo, jog daugeliu atvejų potencialūs savanoriai ugniagesiai apie galimybę prisijungti prie šios veiklos sužino iš savo bendruomenės: paprastai žmonės, tampantys savanoriais ugniagesiais, jau yra aktyvūs kitų visuomeninių veiklų dalyviai.

Didelės įtakos savanorystės populiarumui turi savivaldybių seniūnijų suinteresuotumas: teigiama, jog būtent ši „platforma“ turi būti išnaudojama bandant pasiekti ir apie savanorystės galimybę informuoti vietinius gyventojus. Pastebima, jog seniūnijų polinkis skatinti savanorystę tiesiogiai priklauso nuo jų vadovų – informacijos sklaida seniūnams ir pačių seniūnų įtraukimas gali tapti veiksmingu būdu „pasiekti“ vietos gyventojus.

Skirtingos savanorių ugniagesių grupės | Diskusijos dalyviai pažymėjo, jog pagrindinis poreikis yra gaisrų gesinime ir gelbėjimo darbuose dalyvaujančių savanorių grupei; tuo tarpu visuomenės švietimu užsiimančių savanorių reikia kur kas mažiau.

Be to, savanorystės galimybių galima surasti sujungiant profesines funkcijas su papildoma visuomenine veikla: dalyviai dalinosi atveju, kai rajono savivaldybės socialiniai darbuotojai tapo savanoriais ugniagesiais, vykdančiais visuomenės švietimą gaisrų prevencijos srityje.

Galų gale, aktualūs potencialių ir esamų savanorių ugniagesių gyvenamosios vietos skirtumai: mieste gyvenantys savanoriais ugniagesiais norintys tapti asmenys gali nusivilti, kadangi miestuose nėra poreikio tiesiogiai prisidėti prie gaisrų gesinimo ir pagalbos. Tokia veikla yra aktuali periferinėse teritorijose, todėl, siekiant pritraukti potencialius ugniagesius savanorius, reikėtų orientotis į regionus ir kaimo vietas.

Savanorių ugniagesių veiklą skatinantys veiksniai | Diskusijos dalyvių nuomone svarbiausi veiksniai, skatinantys tapti savanoriu ugniagesiu yra: noras rūpintis savo bendruomene, atsakomybė už artimųjų ir aplinkinių gerovę, galimybė tapti pavyzdžiu. Kaip patrauklūs savanorystės bruožai taip pat išskirtas šios veiklos ekstremalumas ir galimybė įsitraukti į pavojingas situacijas, ugniagesio profesijos išbandymas ir galimybė tobulėti asmeniškai (tiek dėl mokymų ir veiklos metu įgaunamų įgūdžių, tiek bendraujant ir padedant bendruomenei). Šie savanorystės privalumai turėtų būti labiausiai akcentuojami visuomenės informavimo iniciatyvose, medžiagoje.

Tarp diskusijos metu dažniausiai minėtų veiksnių, kurie galėtų skatinti prisijungti naujus savanorius ugniagesius ir motyvuoti esamus – įvairaus tipo apmokymai, šventės ir renginiai, simbolika (vėliava, ženkliai, medaliai), apdovanojimai, kt. Svarstyta galimybė skatinti įsitraukti į savanorystę per įvairias finansines paskatas / socialines garantijas, pavyzdžiui, suteikiant specialią žemės mokesčio lengvatą.

Be to, diskusijos dalyvių (tiek profesionalių ugniagesių, tiek savanorių) nuomone, šiuo metu organizuojamas pasiruošimas ir fizinės sveikatos tikrinimas prieš tapimą savanoriu ugniagesiu paprastai nėra kliūtis juo tapti: normatyvai yra įgyvendinami geros fizinės būklės, sveikam asmeniui. Šiuo atveju, ruošiantis tapti savanoriu ugniagesiu, kur kas svarbesnė vidinė motyvacija: noras pagelbėti bendruomenei ir nuo nelaimių apsaugoti aplinkinius.

Neigiami savanorio ugniagesio veiklos ir jos organizavimo bruožai ir rizikos | Viešosios konsultacijos dalyvių teigimu, didelę dalį sunkumų, susijusių su netinkamu savanorių ugniagesių skatinimu ar šio potencialo nepanaudojimu lemia instituciniai veiksniai ir finansinės galimybės. Pasak ugniagesių profesionalų, teisės aktuose neapibrėžtas lėšų, iš kurių reikia finansuoti savanorių ugniagesių veiklos skatinimą / organizavimą, šaltinis. Taigi, šios veiklos skatinimas tiesiogiai priklauso nuo finansinės savivaldybių priešgaisrinės tarnybos situacijos, vadovų požiūrio ir iniciatyvumo.

Be to, šiuo metu taikomas funkcijų pasiskirstymas lemia itin didelį savanoriškos veiklos organizatoriaus vaidmenį koordinuojant ir skatinant savanorių ugniagesių veiklą. Esant nepakankamiems finansiniams ar žmogiškiems ištekliams mokymams organizuoti, savanoriams suteikti darbo priemones ar kt., savanoriškos veiklos organizatorius (savivaldybių priešgaisrinės tarnybos) gali tapti nemotyvuotu vykdyti paskirtas funkcijas.

Be to, neigiamos įtakos esamų savanorių ugniagesių motyvacijai turi nesistemiška jų iškvietimo ir informavimo praktika: neretai pasitaiko atvejų, kada į gaisro ar kito atsitikimo vietą iškvieštų savanorių ugniagesių pagalba jiems atvykus jau yra nebereikalinga. Būtent neefektyvus darbo organizavimas lėmė didelės dalies savanorių ugniagesių pasitraukimą iš aktyvios veiklos viename iš diskusijos metu atstovautų savivaldybių priešgaisrinės tarnybų. Be to, tik dalis diskusijoje dalyvavusių tarnybų atstovų teigė, jog jose kartu su savanoriais sudaromi jų „budėjimo“ (laikotarpių, kada jie gali būti iškviešti pagalbai) grafikai, kurie teigiamai vertinami tiek pačių savanorių, tiek savanoriškos veiklos organizatorių. Kitais atvejais, nesistemiška jų iškvietimo tvarka gali kelti savanorių nepasitenkinimą, įtampą. Dėl šios priežasties prarastų bendros savanorių grafikų sudarymo, iškvietimo (reikmės atvykti pagalbai „filtravimo“) gairės, galiojančios ir suteikiančios aiškumo tiek individualiose tarnybose, tiek nacionaliniu mastu (taip būtų galima suvienodinti savanorių ugniagesių veiklos praktiką ir mažinti jos neapibrėžtumą).

Diskusijos dalyviai taip pat pastebėjo, jog keblumų kelia ir savanorio ugniagesio santykis su savo darbdaviu: nors įstatyme apibrėžta, jog darbdavys turi išleisti savanorius į planinius mokymus, išsaugoti darbo vietą, faktiškai darbdaviai nėra jokiais būdais motyvuojami, informuojami ir skatinami palankiai vertinti darbuotojų savanorystę.

Galų gale, pastebėta, jog nereta savanorių ugniagesių nusivylimo priežastimi tampa nepateisinti jų lūkesčiai – apie būsimo savanorystės tipą, vykdomas veiklas, susijusias rizikas ir jų mastą būtina aiškiai komunikuoti nuo pat pradžių, per įvadinius savanorių ugniagesių mokymus.

Tikslinė potencialių savanorių ugniagesių grupė | Dalyvių nuomone, skatinti tapti savanoriais ugniagesiais ypač reikia tuos asmenis, kurie gyvena toliau nuo rajono centrų esančiose gyvenvietėse (kur ugniagesių iškvietimas ir atvykimas gali užtrukti ilgiau, būtina išmanyti vietinius kelius, privažiavimus, kliūtis, kt.). Tam ypač reikalingi savanoriai ugniagesiai, gyvenantys kaimo vietovėse ar miesteliuose.

Didesnė diskusijos dalyvių dalis tiksliai savanorių ugniagesių grupę laiko vidutinio amžiaus asmenis: 40–50 m. regioninių vietovių gyventojus („pastovi gyvenamoji ir darbo vieta“, „daugiau laisvo laiko“), nors siūlyta orientuotis ir į jaunesnius, 30 m. amžiaus nesulaukusius potencialius savanorius. Dažniausiai minėta, jog savanoriais ugniagesiais turi būti skatinami tapti vietos ūkininkai, taip pat – įmonių vadovai, seniūnijų darbuotojai.

Nesutampantys požiūriai | Dalis *fokus* grupės dalyvių išreiškė nuomonę, jog savanoriais ugniagesiais turėtų būti laikomi tik tie asmenys, kurie tuo pat metu nėra profesionalūs ugniagesiai. Remiantis kitų dalyvių nuomone, toks požiūris yra ydingas – savanoriais turi būti laikomi visi, teikiantys pagalbą neatlygintinai ir pagal sudaromas savanorystės sutartis. Ši priešprieša tarp skirtingų ugniagesių profesionalų grupių kelia riziką, jog šalyje nėra gajos vieningos savanorio ugniagesio vizijos.

Ypač išsiskiria nuomonės dėl savanorių ugniagesių veiklos apmokėjimo: dalis ugniagesių profesionalų teigė, jog išlaidų kompensavimas ir apmokėjimas už skirtą laiką turi tapti neatskiriama savanorystės dalimi; kita profesionalų ir savanorių ugniagesių grupė išreiškė priešingą požiūrį (jų manymu, savanorystė *per se* turi būti neapmokama). Svarbu pastebėti, jog šis (kaip ir anksčiau minėtas) nuomonių išsiskyrimas turi didelės reikšmės bendros savanorystės vizijos trūkumui: kas yra savanoris ugniagesys, koku būdu jis yra motyvuojamas?

Diskusijos metu taip pat nesutarta dėl savanorių ugniagesių funkcijų, galimų atsakomybių ribų: kokiems darbams galima ir reikia pasitelkti savanorių ugniagesių pagalbą, o kuriuos darbus būtina palikti tik profesionalų atsakomybei? Panašu, jog įstatyme apibrėžtos savanorių ugniagesių funkcijos palieka pernelyg daug vietos vertinimui „pagal situaciją“; tai iš dalies lemia esamą praktinį savanorių veiklos neapibrėžtumą, pavyzdžiui, savanorių ugniagesių dalyvavimas gelbėjimo darbuose (tokiuose, kaip nuvirtusio medžio šalinimas nuo kelio).

Kitos rekomendacijos, siūlymai | Viešosios konsultacijos metu išryškėjo poreikis nuosekliai pokyčio (savanorių ugniagesių skatinimo) įgyvendinimo strategijai: atsakingo asmens / komandos paskyrimo, jo veiklos rodiklių nustatymo, šiems rodikliams pasiekti skirtų finansinių išteklių paskyrimo, veiklos vertinimo ir atskaitomybės schemos.

Siūlomos savanorystės viešojo saugumo srityje skatinimo priemonės savanorių ugniagesių atveju:

1 | Toliau plėtojant dialogą su skirtingų regionų priešgaisrinėmis tarnybomis, suformuoti bendrą (ar

argumentuoti esamą) savanorystės viziją finansavimo, funkcijų, atsakomybių ir kitais klausimais.

2 | Teisės aktais nustatyti ar sudaryti rekomendacijas dėl savanorių ugniagesių veiklai skirtų išlaidų finansavimo būdų ir priemonių individualiose priešgaisrinėse tarnybose, siekiant vienodinti esamą praktiką ir mažinti savanorystės organizavimo neapibrėžtumą.

3 | Užtikrinti savanoriškos veiklos organizatorių suinteresuotumą ir galimybes skatinti savanorystę:

- Nustatyti ir sekti už savanorystę atsakingų tarnybų darbuotojų veiklos rodiklius,
- Skirti / perskirstyti savanorystės plėtrai reikalingas lėšas.

4 | Teisės aktais nustatyti ar sudaryti rekomendacijas dėl savanorių ugniagesių „budėjimo“ grafikų sudarymo ir iškviatimo taisyklių, siekiant suvienodinti esamą praktiką, išlaikyti savanorių ugniagesių motyvaciją ir mažinti jų veiklos neapibrėžtumą.

5 | Siekiant įtraukti į savanorystę potencialius savanorius ugniagesius, aktyviai skatinti ir suinteresuoti seniūnijų vadovus dalintis specialiai tam parengta informacija apie šios savanorystės naudą ir galimybes.

6 | Skatinti skirtingų regionų priešgaisrines tarnybas dalintis savo patirtimi ir gerosios praktikos pavyzdžiais savanorystės organizavimo klausimu tarpusavyje: tam būtų naudinga aktyviau dirbti su savanorių ugniagesių veiklos koordinatorių tinklu.

7 | Skirti reikiamų išteklių papildomam esamų savanorių ugniagesių motyvavimui: bendrų švenčių / susibūrimų organizavimui, atributikai ir simbolikai, mokymams, kurie būtų teikiami visiems šalies savanoriams nacionaliniu mastu.

KONSULTACIJOS
REZULTATAI |
POLICIJOS RĖMĖJŲ
(PD) FOKUS
GRUPĖ

Prisijungimas prie policijos rėmėjų | Diskusijos dalyviai pažymėjo, jog dažnas tapimo policijos rėmėju motyvas – su viešuoju saugumu ar visuomenine veikla susijusi profesija (pavyzdžiui, darbas seniūnijoje), narystė su viešuoju saugumu (ne)tiesiogiai susijusiose grupėse, organizacijose (pavyzdžiui, Lietuvos šaulių sąjunga).

Be to, didelės įtakos visuomenės reakcijai ir savanorystei viešojo saugumo srityje turi rezonansiniai nusikalstamieji įvykiai: šiais atvejais, aktyvesni bendruomenių nariai nori imtis papildomų priemonių savo ir artimųjų saugumui užtikrinti.

Policijos rėmėjų veiklą skatinantys veiksniai | Diskusijos dalyvių nuomone, veiksniai, skatinantys policijos rėmėjų veiklą, yra įvairūs: dažniausiai minėta pagalba bendruomenei, atsakomybė už savo ir artimųjų saugumą, galimybė prasmingai išnaudoti laisvą laiką. Policijos rėmėjams svarbu būti pavyzdžiu savo bendruomenei ir turėti galimybę dalyvauti ir padėti išspręsti pavojingas situacijas. Šios policijos rėmėjų veiklos vertybės turėtų būti akcentuojamos komunikacijoje, rengiamoje informacinėje medžiagoje.

Taip pat šiuos skatinančius veiksnius galima skirstyti į dvi grupes: (i) pilietiškumą ir norą tapti aktyviu visuomenės nariu, (ii) galimybę apsaugoti save ir artimuosius. Sprendžiant iš viešosios konsultacijos dalyvių retorikos, kaimiškos vietovės aktualesnė antroji, o miestuose – abi skatinančių veiksmų grupės.

Populiarinti policijos rėmėjų veiklą visuomenėje ir motyvuoti esamus rėmėjus taip pat padėtų jiems skirtos šventės ir susibūrimai, uniformos, medaliai ir kita simbolika – priklausomai nuo galimybių, siūloma užtikrinti kuo daugiau tokio tipo priemonių.

Diskusijos dalyviai sutinka, jog policijos rėmėjo veiklos kuriama nauda asmeniui turėtų būti subalansuota tarp materialinės ir nematerialinės išraiškos: siūloma nesekti savanorių ugniagesių pavyzdžiu ir toliau neskirti atlyginimo už veiklą, tačiau aktyviai skatinti policijos rėmėjus kitomis priemonėmis: mokymais, šventėmis, simbolika.

Neigiami policijos rėmėjo veiklos ir jos organizavimo bruožai ir rizikos | Pastebima, jog policijos rėmėjų veikla yra išties specifinė: nedidelė dalis visuomenės narių tam gali skirti pakankamai laiko ar tam neturi galimybių (tai yra susiję su teisės aktuose įtvirtintais reikalavimais būti ne mažiau nei nustatytą laiką tarpą), nėra pasirengę fiziškai ar emociškai.

Svarbia policijos rėmėjų veiklos ribotumo dalimi laikomi finansiniai ištekliai ir institucinis įsitraukimas. Dalyviai pažymėjo, jog policijos rėmėjams turėtų būti, bet ne visuomet yra suteikiamos visos jų patruliavimui, kito tipo veiklai reikalingos priemonės (įskaitant transportą; ši problema opesnė atokesnėse šalies rajonų vietose).

Pastebima, jog didelę įtaką policijos rėmėjų veiklai ir aktyvumui turi juos kuriojančių pareigūnų profesionalų iniciatyvumas, tarpusavio bendradarbiavimo tęstinumas (neigiamos įtakos turi dažna

policijos rėmėjų veiklą koordinuojančių pareigūnų kaita). Teigiamą postūmį sukeltų policijos rėmėjų veiklos skatinimas per aiškesnį ir tikslingesnį pareigūnų darbo reglamentavimą: pavyzdžiui, rėmėjų veiklai koordinuoti turėtų būti skirtas reikiamas ir aiškus darbo laikas (mažiau įtakos paliekant individualiai kiekvieno pareigūno iniciatyvai).

Diskusijos dalyviai pažymėjo, jog neigiamos įtakos potencialių policijos rėmėjų motyvacijai turėjo atvejai, kai numatytų pirminių kursų ir jiems reikalingo grupių susidarymo teko ilgai laukti: noras įsitraukti į aktyvią veiklą sumažėjo, tokiais atvejais kyla rizika prarasti užmegztą kontaktą.

Viešosios konsultacijos dalyviai, atvykę iš periferinių šalies teritorijų, pažymėjo, jog bendruomeniškumas ir iniciatyvumas siekiant užtikrinti viešąjį saugumą turėtų būti ypač svarbus kaimo vietovėse, tačiau patys vietos gyventojai nėra suinteresuoti įsitraukti į šią (policijos rėmėjų) ar kitas savanorystės formas.

Tikslinė potencialių policijos rėmėjų grupė | Dauguma viešosios konsultacijos dalyvių išskyrė jaunesnio (iki 25–30 m.) amžiaus gyventojus (mažesnioji dalis potencialia tiksline grupe laikė kiek vyresnio nei vidurinio amžiaus (50 m. ir vyresnius) asmenis). Pagrindinė tikslinės grupės asmenų veikla veikiausiai yra susijusi su viešuoju valdymu: policijos rėmėjais galėtų tapti valstybės tarnautojai, su viešuoju saugumu (ne)tiesiogiai susijusių profesijų / veiklų atstovai (pavyzdžiui, seniūnijų ir savivaldybių darbuotojai, seniūnaičiai).

Skirtingos savanorystės alternatyvos | Didelė diskusijos dalyvių dalis sutiko, jog viešajam saugumui stiprinti turėtų būti skatinami įvairūs, ne vien tapimo policijos rėmėjais, būdai bendruomenėse: geraisiais pavyzdžiais laikoma perėjimų prie ugdymo įstaigų priežiūra intensyvaus eismo metu, savanoriškas patruliavimas ir stebėjimo ženklų įrengimas gerai matomose vietose, pagalba socialinėje rūpyboje.

Kaip papildoma galimybė prisidėti prie viešojo saugumo užtikrinimo išskirtas aktyvus bendruomenės narių dalyvavimas socialiniuose tinkluose (*Facebook* bendruomenių grupėse). Šias platformas siūloma išnaudoti operatyviam dalijimuisi informacija, bendruomeniškumui skatinti. Pastebima, jog tai tampa vis populiareniu būdu prisidėti prie nusikalstamos veiklos išaiškinimo ir / ar perspėti aplinkinius.

Nesutampantys požūriai | Šalyje mažėjant profesionalių policijos pareigūnų skaičiui, trūksta aiškios policijos rėmėjo veiklos vizijos: ar (i) jie turėtų perimti dalį profesionalių policijos pareigūnų funkcijų, ar (ii) jų pareigos ir atsakomybės turėtų išlikti tos pačios? Antruoju atveju, lūkestis policijos rėmėjų skaičiaus augimui nėra suderinamas su stebimu policijos pareigūnų mažėjimu: pareigūnai gali koordinuoti tik tam tikrą policijos rėmėjų skaičių, o pačių rėmėjų funkcijos be profesionalų yra itin ribotos.

Kitos rekomendacijos, siūlymai

- Didelė dalis diskusijos dalyvių pritarė policijos rėmėjų funkcijų (patruliavimo, perspėjimo, kt.) plėtimui, pavyzdžiu laikant neetatinius aplinkosaugos darbuotojus.
- Diskusijos metu siūlyta daugiau dėmesio skirti savanorystės viešajame saugume galimybių viešinimui, tikslingai komunikacijai. Tam didelės įtakos galėtų turėti demonstruojami žinomų, visuomenėje gerbiamų asmenybių pavyzdžiai (pavyzdžiui, aukšto rango politikai, pramogų pasaulio atstovai). Tokiu būdu būtų siekiama savanorystę (ypač – viešojo saugumo srityje) paversti „madingu“ ir žinomu užsiėmimu.
- Pažymėta, jog didelės įtakos policijos rėmėjų aktyvumui turi jų veiklos organizavimas: būtina siekti tarpusavyje (tarp policijos rėmėjo ir jo veiklą koordinuojančio pareigūno) sutarto veiklos principo, aiškaus grafiko ir laiko planavimo.
- Policijos rėmėjų ir / ar kitos formos savanorišką veiklą vykdančių bendruomenės narių veiklos potencialą siūloma stipriau išnaudoti viešųjų renginių metu (kur dažnesni kišenvagysčių, konfliktų atvejai), vykdant prevencines akcijas (pavyzdžiui, pirotechnikos gaminių naudojimo sauga prieš žiemos švenčių laikotarpį).

Siūlomos savanorystės viešojo saugumo srityje skatinimo priemonės policijos rėmėjų atveju:

1 | Formuoti specialias policijos pareigūnų, koordinuojančių policijos rėmėjų veiklą, funkcijas ir bendras jų vykdymo gaires.

2 | Policijos departamento rengiamais pranešimais, žinutėmis soc. tinkluose ir kitomis tinkamomis priemonėmis informuoti visuomenę ir vietos bendruomenes apie tai, kaip aktyvi policijos rėmėjų veikla būtų galėjusi užkirsti kelią ar greičiau išaiškinti konkrečias nusikalstamas veiklas.

3 | Policijos rėmėjų veiklos viešinimą taip pat orientuoti į geruosius pavyzdžius, į komunikaciją įtraukiant žinomas ir visuomenėje gerbiamas asmenybes (pavyzdžiui, aukšto rango politikus, pramogų pasaulio

atstovus).

4 | Skatinti tapimą policijos rėmėjais tarp viešojo sektoriaus darbuotojų, taip siekiant paversti šio tipo savanorystę neformalia darbo viešojo valdymo institucijose dalimi ir skleisti gerąją praktiką.

5 | Įtraukti policijos rėmėjus į vietos bendruomenių grupių soc. tinkluose kūrimą ar dalyvavimą jose, taip skatinant jų tarpusavio bendravimą, dalijimąsi informacija ir padedant teisėtvaros procesui.

TOLIMESNI ŽINGSNIAI

Viešosios konsultacijos rezultatai bus naudojami vykdant LR Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 5.4.1 darbo 4 veiksmą „*gyventojų (bendruomenių) aktyvumo ir savanorystės viešojo saugumo srityje veiksmingų skatinimo būdų ir formų įdiegimas*“.

KONSULTACIJOS VERTINIMAS

Planuojant viešąją konsultaciją, ketinta jos vykdymą įvertinti šiais rodikliais:

- Dalyvių skaičius – bent 16 *fokus* grupių dalyvių (abiejose diskusijose dalyvavo 25 asmenys),
- Surengtos 2 *fokus* grupės,
- Susitikimų metu identifikuota bent 10 konkrečių veiksmų / priemonių, galinčių padėti skatinti savanorystę viešajame saugume (ataskaitoje pateikta 12 galimų priemonių),
- Parengtas 1 apibendrinantis rekomendacijų dokumentas.

Ilguoju laikotarpiu papildomai turi būti įvertinta, ar šioje ataskaitoje pažymėtos savanorystės viešojo saugumo srityje skatinimo gairės yra naudojamos kuriant ir įgyvendinant *gyventojų, bendruomenių aktyvumo ir savanorystės viešojo saugumo srityje skatinimo priemones*.

IŠMOKTOS VIEŠOSIOS KONSULTACIJOS VYKDYMO PAMOKOS

- Vykdant viešąsias konsultacijas ateityje, būtina užtikrinti jų apimtį (tiek dalyvių, tiek klausimų požiūriu) kontrolę: pasirinkti taikomam metodui tinkamiausią dalyvių skaičių ir, kiek tai yra įmanoma, konkretinti ir susiaurinti prieš konsultacijas rengiamus klausimynus.
- Pažymėtina, jog su abiem viešojo saugumo sritimis susijusios bendruomenės yra ypač aktyvios, noriai įsitraukia į viešojo valdymo institucijų ir visuomenės dialogą. Reikalinga su jomis palaikyti pastovų ryšį (kviešti į renginius, svarstymus, bendrauti el. priemonėmis). Tokiu atveju atskiros viešosios konsultacijos galės būti orientuotos būtent į tam tikras temas (tuo tarpu suteikiant galimybę kitas rūpimas sritis spręsti kitais būdais).
- Vienos diskusijos dalyviai pažymėjo, jog praeityje vykusių tyrimų / pasitarimų rezultatai nebuvo jiems perduoti, o suformuluotos rekomendacijos – neįgyvendintos. Siekiant pastovaus bendradarbiavimo su visuomene, visų iniciatyvų atvejais reikalinga užtikrinti tinkamą grįžtamąjį ryšį ir atsižvelgti į gautus siūlymus.
- Viešosios konsultacijos dalyviai pabrėžė, jog visuomenės suinteresuotumas įsitraukti į savanorystę viešajame saugume nepakils, jei viešojo valdymo institucijos nesiims konkrečių veiksmų. Šiuo metu juntamas suinteresuotų grupių nusivylimas ankstesne bendradarbiavimo praktika ir nepakankamu viešojo sektoriaus suinteresuotumu įgyvendinti siūlomus pokyčius.

KONTAKTINIS ASMUO

Lina Bartaševičiūtė | LR Vidaus reikalų ministerijos Viešojo saugumo politikos departamento Visuomenės saugumo skyriaus vedėjo patarėja | lina.bartaseviciute@vrm.lt

Donatas Gurevičius | PAGD Operatyvaus valdymo valdybos Parengties organizavimo skyriaus viršininkas | donatas.gurevicius@vpgt.lt

Gintaras Mažintas | PD Viešosios policijos valdybos Prevencijos skyriaus vyriausiasis tyrėjas | gintaras.mazintas@policija.lt

DAUGIAU INFORMACIJOS

Su savanoryste viešojo saugumo srityje susijusią informaciją kviečiame sekti VRM interneto puslapyje | www.vrm.lt

Norėdami sužinoti daugiau apie galimybes įsitraukti į viešojo valdymo procesą (dalyvauti viešosiose konsultacijose), sekite naujienas *Facebook* paskyroje „Piliečių ministerija“ | <https://www.facebook.com/pilieciuministerija/>